

7/813

TC
ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02-610- 66
Konu : Yazılı Soru Önergesi

558

14 OCAK 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 26/11/2007 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.
00.02-7/813-1485 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Hasan MACİT'in tarafıma tevcih ettiği 7/813 esas no.lu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'uncu maddesi gereği, Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EK:
—Önerge Cevabı (4 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi:
Başbakanlık

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN HASAN MACİT'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
7/813**

Soru 1:

02.02.2000 tarihinde Ülkemiz ile Mısır Arap Cumhuriyeti arasında imzalanan doğal gaz alım projesi ne aşamadadır?

Cevap 1:

Doğal gaz arz kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve doğal gaz arz açığının bir kısmının Mısır'dan sağlanacak gaz ile karşılanması amacıyla Mısır-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı Projesi geliştirilmiştir.

BOTAŞ ve EMG tarafından 31 Mart 2001 tarihinde Doğal Gaz Alım-Satım Anlaşması paraflanmıştır. Uzmanlarca parafe edilen sözleşme taslağına göre, Akdeniz'de uluslararası sularda inşa edilecek bir deniz boru hattı ve İsrail'e bir branşman bırakılması suretiyle Ceyhan'a ulaşacak bir boru hattı ile doğal gazın teslim noktasının Ceyhan olması planlanmıştır.

Diğer taraftan 17 Mart 2004 tarihinde Kahire'de, Mısır Arap Cumhuriyeti Petrol Bakanı Sameh Fahmy ile, Mısır Doğal Gaz Şirketi EGAS ve BOTAŞ aracılığı ile Türkiye'ye gaz ithalatı yapılması ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya gaz iletimi gerçekleştirilmesi hususlarına ilişkin bir Çerçeve Anlaşma imzalanmıştır.

Halihazırda, Mısır hükümeti, geliştirilen "Arap Doğal Gaz Boru Hattı Projesi" kapsamında Türkiye'ye gaz vermeyi planlamaktadır.

Mısır ve Suriye gazının, Ürdün, Suriye ve Türkiye'ye, Türkiye üzerinden de Avrupa piyasasına ulaştırılması amacıyla geliştirilen "Arap Doğal Gaz Boru Hattı Projesi";

- I. Faz Mısır (Al-Arish)-Ürdün (Akabe)
- II. Faz Ürdün (Akabe)-Ürdün (Rehab) ve Ürdün (Rehab)-Ürdün/Suriye sınırı
- III. Faz Suriye sınırı-Rayan ve Rayan-Suriye/Türkiye sınırı

şeklinde 3 fazlı bir projedir. Boru hattının çapı 36" olup Türkiye sınırına kadar toplam uzunluğu yaklaşık 1200 km.'dir. Boru hattının Mısır (Al-Arish)-Suriye (Rayan) bölümü tamamlanmıştır.

Soru 2:

Türkmenistan'dan 30 yıl süre ile Türkiye'nin alacağı 16 milyar m³/yıl doğal gaz ile ilgili anlaşma 03.11.1999 tarihinde onaylanmıştır. Türkmenistan, Azerbaycan ve Türkiye arasında inşa edilmesi karara bağlanmış olan doğal gaz boru hattı çalışmaları ne aşamadadır?

Cevap 2:

Doğu ve batı arasında enerji köprüsü olma hedefinde olan ülkemiz için önemli bir adım olan Türkmenistan-Azerbaycan-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı Projesi ile Azerbaycan'da üretilcek olan doğal gazın Gürcistan üzerinden Türkiye'ye taşınması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, BOTAŞ ve SOCAR (Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi) arasında 12 Mart 2001 tarihinde Doğal Gaz Alım-Satım Anlaşması imzalanmış ve bu doğrultuda, Kars ili Posof ilçesindeki Türkiye-Gürcistan sınırından başlayan, yaklaşık 113 km uzunluğunda ve 42" çapında olan Türkmenistan-Azerbaycan-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı Faz-I ile ve bu bölümün bitim noktasından başlayan Erzurum ili Horasan ilçesi yönünde uzanan, yaklaşık 113 km uzunluğunda ve 42" çapında olan Türkmenistan-Azerbaycan-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı Faz-II Projeleri'nin yapım sözleşmeleri, 04 Mayıs 2005 tarihinde imzalanmıştır. İmzalanan sözleşme çerçevesinde yapım çalışmalarına başlanmış ve Faz-I kısmı 30 Aralık 2006 tarihinde, Faz-II kısmı ise 09 Mart 2007 tarihinde tamamlanmış olup bu kısımların geçici kabulü yapılmış ve 2007 yılı Temmuz ayı itibarıyla Azerbaycan'da üretilen doğal gazın alımına başlanmıştır.

Diğer taraftan, 21.05.1999 tarihinde BOTAŞ ile Türkmenistan Devlet Başkanı nezdinde Hidrokarbon Kaynaklarının Kullanımı için Yetkilendirilmiş Mercı arasında imzalanan anlaşmayla doğal gazın Türkmenistan'dan, Türkiye-Gürcistan sınırında teslim alınacağı, doğal gazı taşıyacak ve Türkmenistan'dan başlayarak Gürcistan sınırına ulaşacak olan boru hattının bu noktaya kadar yapım ve işletme sorumluluğunun tümüyle Türkmen tarafına ait olacağı hükme bağlanmıştır. Ancak Türkmen tarafında söz konusu inşaat çalışmaları ile ilgili henüz bir gelişme yoktur.

Soru 3:

Yunanistan'la 18.01.2001 tarihinde yapılan doğal gaz anlaşmasıyla (BOTAŞ-DEPA) yapılması gereken Yunanistan-Türkiye doğal gaz boru hattı çalışmaları ne aşamadaadır?

Cevap 3:

BOTAŞ ile Yunanistan Ulusal Gaz Şirketi DEPA arasında 23 Aralık 2003 tarihinde bir Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma ile, Yunanistan'a sevk edilecek doğal gazı taşıyacak boru hattının, her iki ülke sınırları içerisinde kalan bölümünün, ilgili ülke tarafından inşa edilmesi kararlaştırılmıştır. Söz konusu anlaşma, 13.01.2004 tarih ve 25345 sayılı Resmi Gazete'de, 5040 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan Gaz Bağlantısının Gerçekleştirilmesi ve Türkiye Cumhuriyetinden Yunanistan Cumhuriyetine Doğal Gaz Arzına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun"un yayımlanmasıyla yürürlüğe girmiştir.

23 Aralık 2003 tarihinde imzalanan Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması'na dayanılarak her iki ülkede yapılan doğal gaz boru hatlarının birbiriyle bağlantısının sağlanması amacıyla BOTAŞ ile Yunanistan Ulusal Gaz Şirketi DEPA tarafından ortaklaşa yaptırılan Türkiye-Yunanistan Doğal Gaz Boru Hattı Meriç/Evros Geçiş Projesi de 18 Ağustos 2007 tarihinde tamamlanarak gaz arzına hazır hale getirilmiştir.

Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması kapsamında Yunanistan'a doğal gaz ihracatı 16.11.2007 tarihinde başlamış bulunmaktadır.

Soru 4:

11.10.2002 tarihinde Türkiye (BOTAŞ), Bulgaristan (BULGARGAZ), Romanya (TRANSGAZ), Macaristan (MOL) ve Avusturya (OMV ERDGAS GmbH.) şirketleriyle imzalanan Orta ve Kuzey Avrupa'ya 31 milyar m³ doğal gaz ulaştıracak olan NABUCCO projesi ne aşamadaştır?

Cevap 4:

Nabucco Projesi, Avrupa doğal gaz açığının önemli miktarının ülkemiz üzerinden geçecek boru hatları yoluyla karşılanması amacıyla yürütülen projeler arasında yer alan ve Bulgaristan üzerinden Romanya ve Macaristan'ı izleyerek Avusturya Baumgarten dağıtım noktasına ulaşması planlanan bir projedir.

Yaklaşık uzunluğu 3.300 km. olan, kapasitesi, yakıt gazı hariç, Ana Senaryo'ya göre 25,5 milyar m³/yıl ve İyimser Senaryo'ya göre 31 milyar m³/yıl olan, toplam tahmini yatırım maliyeti, ilgili senaryolara göre (2004 piyasa değerlerine göre) sırası ile yaklaşık 4.6 ile 5 milyar euro olan doğal gaz boru hattının, inşaat takvimine bağlı olarak 2012 yılında ilk kapasite ile devreye alınması planlanmaktadır.

Mevcut durumda, daha önce BOTAŞ, Bulgar gaz, Transgaz, MOL ve OMV şirketlerinin eşit ortaklığında Viyana'da kurulmuş olan Nabucco şirketine ortak olmak için başvuran firmaların değerlendirmesi ve 6. bir şirketin ortak olarak alınması ile ilgili çalışmalar sürmektedir. Böylece ortakların yatırım gücünün artırılması, talep ve arz noktalarında söz sahibi şirketlerle daha güçlü bir yapı oluşturulması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte projenin mühendislik çalışmalarına da 2007 yılı sonunda başlanması, proje ile ilgili olarak imzalanması planlanan hükümetler arası anlaşmanın ise ilgili ülkelerin görüşlerinin alınmasının ardından sonuçlandırılması ve imza aşamasına getirilmesi planlanmaktadır.

Soru 5:

Irak-Türkiye Petrol Boru Hattı'nın 1990-1996 yılları arasında faaliyette olmadığı dönemdeki Türkiye'nin gelir kaybı için Birleşmiş Milletler Tazminat Komisyonu tarafından 2001 yılında 176.340.655 ABD \$ tazminat ödenmesine karar verilmiştir. Tazminat ödenmesi işlemlerinin takip edilmemesi nedeniyle belirlenen meblağdan sadece 73 milyon ABD \$'nın alınabildiği doğru mudur? Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu raporuyla 2004-2005-2006 yılları ile ilgili (195.825.000x3) asgari taşıma bedeli üzerindeki hesaplanan alacaklarımız için ne gibi işlem yapılmıştır?

Cevap 5:

Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı'nın 1990-1996 yılları arasında faaliyette olmadığı dönemde Türkiye'nin uğradığı gelir kaybı için Birleşmiş Milletler Tazminat Komisyonu tarafından 2001 yılında 176.340.655 ABD \$ tazminat ödenmesine karar verilmiştir. Söz konusu tazminat tutarından 2007 yılı Kasım ayı itibarıyla 129 milyon ABD doları tahsil edilmiştir. Bu tahsilatın 56 milyon ABD doları 2007 yılında yapılmış olup 47 milyon ABD doları alacağımız kalmıştır.

2004, 2005 ve 2006 yılları ile ilgili olarak Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı'nda asgari taşıma bedelinin (195.825.000 USDx3) tahsili ile ilgili olarak Bakanlığım, Dışışleri Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı nezdinde gerekli yazışmalar yapılmış ve konuya çözüm bulunması istenmiş, ayrıca konu 2006 yılı Meclis KİT Üst Komisyonu'nda da görüşülmüştür.

Konunun çözümü için görevlendirilen Paris Kulübü ile Irak'tan alacaklı Kamu Kurum ve Kuruluşları arasında Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda toplantılar yapılmış ve ilgili dokümanlar, bu heyet yetkililerine, incelenmek üzere teslim edilmiştir.

Asgari taşıma bedeli ve diğer alacaklarımızla ilgili olarak en son Irak Petrol Bakanlığı temsilcileri ile 31.07.2007-01.08.2007 tarihleri arasında Ankara'da BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nde bir toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantıda 1990-2007 yılları arasında yürürlükteki anlaşmadan doğan haklarımızın saklı kaldığı belirtilmiştir. Diğer taraftan Irak'tan alacaklarımızla ilgili Hazine Müsteşarlığı'na (Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü) yazılar yazılmıştır.